

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/87/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2316212184
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 07. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Slováčková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2316212184.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Slováčkovej a sudcov JUDr. Ľuboslavy Vankovej a Mgr. Kataríny Arnouldovej v právnej veci žalobkyne: R. S., nar. XX. O. XXXX, trvale bytom T. XX/XX, Z., zastúpenej advokátom: JUDr. Peter Koscelanský so sídlom Fraňa Mojtu 24, Nitra, proti žalovanému: Nemocnica s poliklinikou Sv. Lukáša Galanta, a.s., IČO 44 452 519, so sídlom Hodská 373/38, Galanta, zastúpenému splnomocnencom: LEGAL ART, s. r. o., advokátska kancelária, so sídlom Námestie SNP 19, Bratislava, o zaplatenie nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Galanta č.k. 10C/298/2016 - 844 zo 1. júla 2021 v spojení s opravným uznesením č.k. 10C/298/2016 - 887 z 20. augusta 2021, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením vo výroku I., V. a VI. **p o t v r d z u j e .**
- II. Odvolanie žalovaného voči výrokom III. a IV. napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie **o d m i e t a .**
- III. Žalobkyni **p r i z n á v a** voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni z titulu nemajetkovej ujmy 75.000,- eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku; výrokom II. v časti o zaplatenie 330.000,- eur konanie zastavil; výrokom III. v ostatnej časti žalobu zamietol; výrokom IV. návrh žalovaného na prerušenie konania zamietol; výrokom V. žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania; výrokom VI. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť na účet súdu prvej inštancie súdny poplatok vo výške 4.500,-eur a z titulu náhrady trov štátu 3.168,49 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Súd prvej inštancie opravným uznesením č.k. 10C/298/2016 - 887 z 20. augusta 2021 opravil výrok VI. rozsudku č.k. 10C/298/2016-844 z 1. júla 2021 a to tak, že výrok VI. predmetného rozhodnutia znie: "Žalovaný je povinný zaplatiť na účet tunajšieho súdu súdny poplatok vo výške 4.500,- eur a z titulu náhrady trov štátu 2.629,97 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku." Napadnutý rozsudok súd prvej inštancie odôvodnil vecne dokazovaním, a to vypočutím žalobkyne, právneho zástupcu žalobkyne, právneho zástupcu žalovaného, svedkov, znalcov a oboznámením sa s oznámením výsledku prešetrenia podnetu Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou z 29. decembra 2015, znaleckými posudkami vypracovanými forensic.sk, inštitút forenzných medicínskych expertíz s.r.o. č. 47/2016, MUDr. Zdenkom Salmášim, MUDr. Jozefom Kanyó č. 1/2020. Mal jednoznačne preukázané, že v prípade nebohej R. N., dcéry žalobkyne ošetrojúci lekár žalovaného nepostupoval lege artis. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na § 11, § 13 ods. 1 až 3, § 420 ods. 1 až 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 4 ods. 1 až 3 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a

doplnení niektorých zákonov (ďalej iba „zákon o zdravotnej starostlivosti“), § 145 ods. 2, § 162 ods. 1 písm. a), ods. 3, § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej iba „CSP“), čl. 34 Dohovoru o ľudských právach v rozhodnutí ESĽP Scordino proti Taliansku zo 6. marca 2007 č. sťažnosti 43662/98. Argumentoval, že žalovaný nepostupoval lege artis, keď ošetrujúci lekár nevyužil všetky dostupné diagnostické metódy, nebohú dcéru žalobkyne nehospitalizoval v nemocnici na príslušnom oddelení, jej stav nekonzultoval s internistom, čo v konečnom dôsledku viedlo k úmrtiu dcéry žalobkyne, čím bolo zasiahnuté do práva ma život a zdravie v mimoriadnej významnej a nereparovateľnej miere. Dôvodil, že napriek tomu, že ošetrujúci lekár žalovaného mal k dispozícii krvné testy, ktoré uvádzali vnútorný rozklad nebohej, tieto ošetrujúci lekár nesprávne vyhodnotil a nebohej nenaordinoval správnu liečbu ani po epileptickom záchvate, neprivolal internistu na konzílium a v konečnom dôsledku namiesto toho, aby nebohú hospitalizoval v nemocnici poslal ju domov, čím bolo preukázané porušenie povinnosti žalovaného. Druhým predpokladom zodpovednosti žalovaného je zásah do osobnostných práv žalobkyne, ktorý je daný tým, že porušenie povinnosti zo strany žalovaného viedlo k úmrtiu dcéry žalobkyne. Nečakaná smrť dcéry zasiahla do života žalobkyne a nenávratne pretrhla silné citové väzby v dôsledku čoho stratili možnosť rozvíjať rodinný život. Treťou podmienkou zodpovednosti žalovaného je existencia príčinnej súvislosti medzi zásahom a vznikom nemajetkovej ujmy fyzickej osoby. Súd prvej inštancie mal za jednoznačne preukázané, že žalobkyňa s dcérou žili v spoločnej domácnosti pričom bolo konštatované aj znalcami, že žalobkyňa sa zodpovedne starala o svoju dcéru aj keď, ako uviedol znalec MUDr. Kanyó starostlivosť o nebohú bola zložitá vzhľadom na jej ďalšie choroby. Čo sa týka príčinnej súvislosti súd prvej inštancie dal do pozornosti rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. 1US 1919/08 z 12. augusta 2008 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. apríla 2020 sp. zn. 5Cdo/2/2019. V prejednávanej veci súd prvej inštancie na základe znaleckého dokazovania vypracovaného znaleckou spoločnosťou forensic a znaleckým posudkom vypracovaným MUDr. Kanyóm mal za preukázané, že v prípade liečby žalovaného lege artis by nebohú dcéra žalobkyne mala šancu na prežitie v rozsahu 50 až 80 %. Súd prvej inštancie teda nemal v konaní preukázané zanedbanie starostlivosti žalobkyne o nebohú, práve naopak súd prvej inštancie mal potvrdené, že žalobkyňa sa o svoju dcéru riadne starala. Na základe týchto skutočností súd prvej inštancie mal za preukázanú aj existenciu príčinnej súvislosti. V zmysle znaleckého posudku a výpovede znalca MUDr. Kanyó súd prvej inštancie zistil, že diagnózy nebohej nemali vplyv na vnútorný rozvrát prostredia nebohej a nebol problém v tom, že nebohú užívala antibiotiká Zinnat. Pri výške peňažnej náhrady, ktorá bola predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje rámcové limity pre odškodnenie nemajetkovej ujmy, súd prvej inštancie prihliadal na všetky aspekty danej veci, a to tak na strane žalobkyne, ako aj na strane žalovaného, ako aj na tú skutočnosť, že MUDr. G. predpísal antibiotikum Zinnat nebohej bez toho, aby ju sám osobne vyšetril, ďalej prihliadol aj na to, že žalovaný bol nesprávne obsadený lekárom na urgentnom príjme. Prihliadol okrem závažnosti vzniknutej ujmy aj na okolností, za ktorých došlo k porušeniu práva, ako aj k naplneniu požiadavky primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale aj k požiadavke nezneužitia tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Súd prvej inštancie zohľadnil akú výšku súdy priznávajú v porovnateľných veciach a aj ekonomickú a životnú úroveň v Slovenskej republike a uviedol, že žiadna suma priznaná súdom nemôže byť dostatočná vzhľadom na spôsobenú ujmu tak, aby nahradila život človeka. Súd prvej inštancie nesúhlasil s názorom žalovaného, že priznaním ujmy by došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalobkyne. Návrh žalovaného na prerušenie konania zamietol z dôvodu, že v danom prípade súd prejednáva občiansko-právnu zodpovednosť bez ohľadu na zavinenie pričom v trestnom konaní musí byť preukázaná trestnoprávna zodpovednosť osobe, ktorej musí byť preukázané zavinené trestnoprávne konanie. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. Žalobkyňa mala v konaní 50 % úspech, pričom v nároku o zaplatenie 330.000,- eur zobrala žalobu späť a to z dôvodu, že si bola vedomá, vzhľadom na rozhodovaciu činnosť súdov, že v tomto nároku bude neúspešná a teda zavinila zastavenie konania v tejto časti žaloby. V časti nároku o zaplatenie 130.000,- eur bola úspešná aj napriek tomu, že súd jej priznal ujmu vo výške 75.000,- eur a v ostatnej časti žalobu zamietol. Súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť na účet súdu súdny prvej inštancie poplatok vo výške 4.500,- eur (6 % z priznanej ujmy), nakoľko žalobkyňa bola oslobodená od platenia súdneho poplatku v zmysle zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a 8.168,49 eur z titulu náhrady trov štátu. Opravným uznesením opravil výrok VI. napadnutého rozsudku a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť na účet súdu prvej inštancie súdny poplatok vo výške 4.500,- eur a z titulu náhrady trov štátu 2.629,97 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výrokoch I., III. IV., V. a VI. v spojení s opravným uznesením podal žalovaný odvolanie. Dôvodil, že rozsudok súdu prvej inštancie napáda z dôvodu, že súd prvej

inštancie nevykonali navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 365 ods. 1 písm. e) CSP), že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP), a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP). Nevykonanie dôkazu a to výsluch všeobecného lekára MUDr. G. namieta z dôvodu, že existovali viaceré nezrovnalosti v opise skutkového deja, ktorý predchádzal návšteve centrálného príjmu (na základe akých skutočností antibiotiká predpísal, či a kedy bol u alebo jej na kontrole, či s ním žalobkyňa konzultovala nežiadúce účinky po užívaní antibiotík, kedy začala vracieť, kedy začala antibiotiká užívať, koľko antibiotiká užívala) a možno konštatovať, že v dôsledku nevykonania výsluchu MUDr. G. sa nepodarilo celkom zistiť skutkový stav. Tento dôkaz mal potenciál preukázať rozhodný skutkový poznatok tvrdý žalovaným, ktorý sa nepreukazoval iným dôkazom a to spoluzavinenie MUDr. G. a žalobkyne, ktoré následne malo byť zohľadnené pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalovaný ďalej namieta nesprávne skutkové zistenia. Upozorňuje na rozpory vo vyjadreniach žalobkyne. Poukazuje na znalecký posudok MUDr. Salmášiho č. 5/2018, z ktorého vyplýva, že starostlivosť o nebohú bola zanedbaná, nebohá bola predávkovaná Zinnatom, jej zdravotná dokumentácia nebola vedená správne. Vzhľadom na skutočnosť, že súd mal k dispozícii viac znaleckých posudkov bol povinný sa s nimi vypořadať a uviesť, prečo nevzal do úvahy znalecký posudok MUDr. Salmášiho. Ako tretiu odvolaciu námietku žalovaný uvádza nesprávne právne posúdenie veci. Dôvodí, že v súlade s § 13 ods. 3 OZ výšku náhrady určuje súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Podľa názoru žalovaného priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je po zohľadnení iných prípadov neúmerne vysoká. Súd pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vychádzal z ceny 2-izbového bytu v Sládkovičove, čo žalovaný považuje za absolútne nepochopenie inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy, za znevažovanie hodnoty ľudského života. Z opatrnosti upriamil pozornosť na § 12 ods. 2 z.č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov podľa ktorého v čase, v ktorom došlo k úmrtiu dcéry žalobkyne mal poškodený nárok na vyplatenie odškodného v sume 50-násobku minimálnej mzdy. Poukázal na rozhodnutie NS SR z 30. septembra 2013 sp. zn. 6 MCdo 15/2012, Nález ÚS SR z 5. decembra 2017 sp. zn. III.ÚS 288/2017 judikatúru ESLP. Záverom svojho odvolania zhrnul, že zosnulá bola od svojho narodenia ťažko zdravotne postihnutá, obézna, s početnými diagnózami, chronickými neurologickými a psychiatrickými zmenami a v čase pádu užívala antibiotiká, ktoré predpísal jej všeobecný lekár MUDr. G. bez toho, aby zosnulú vyšetril a vôbec videl. Zosnulá niekoľko dní pred návštevou centrálného príjmu vracala, pričom žalobkyňa tento stav ignorovala a zdravotnú pomoc privolala až po tom, ako si zosnulá zlomila prst na nohe následkom pádu. Žalobkyňa pred orgánmi činnými v trestnom konaní uviedla, že zdravotný stav zosnulej pred pádom bol dobrý, čo svedčalo o tom, že žalobkyňa pravdepodobne nebola spôsobilá vnímať zlý zdravotný stav svojej dcéry. MUDr. G. sa za účelom výsluchu na pojednávanie nedostavil, nepodal svedectvo v tejto veci, vyhýbal sa komunikácii so žalovaným, pričom súd prvej inštancie na jeho výsluchu netrval a nezabezpečil jeho účasť na pojednávaní aj napriek tomu, že výsluch mohol prispieť k náležitému objasneniu skutkového stavu. Žalobkyňa v priebehu konania tvrdila, že všeobecný lekár zosnulú počas liečby navštívil doma za účelom jej kontroly, avšak podľa obsahu spisu sa takéto tvrdenie nezakladá na pravde, nakoľko o takejto návšteve všeobecného lekára nie je v zdravotnej dokumentácii záznam. Nebolo známe, z akého dôvodu zosnulá začala užívať predpísané antibiotiká až niekoľko dní po tom, čo ich všeobecný lekár predpísal a z vykonaného dokazovania nebolo zrejmé, koľko dní vlastne zosnulá antibiotiká užívala a koľko dní trpela nevoľnosťami. Zosnulá prišla na centrálny príjem v zlom zdravotnom stave s tak ťažkým rozvratom vnútorného prostredia, že aj pri adekvátnej liečbe by jej šanca na prežitie bola podľa znalca MUDr. Salmášiho na úrovni 50 % i menej, pričom za stav, v ktorom bola prijatá do zariadenia žalovaného, je zodpovedná aj osoba, ktorá sa o zosnulú pred návštevou centrálného príjmu starala. Znalec MUDr. Zdenko Salmáš uvádzal, že neexistoval medicínsky dôvod, aby zosnulá užívala antibiotiká, že došlo k jej predávkovaniu, čo vyústilo do nevoľností, zvracania, rozvratu vnútorného prostredia zosnulej a jej následnej smrti. Znalec MUDr. Jozef Kanyó na str. 22 znaleckého posudku potvrdil, že užívanie antibiotika Zinnat bolo jednou z príčin vývoja a rozvoja klinického stavu zosnulej, a teda príčinou zvracania a následnej hyponatrémie. Následne MUDr. Kanyó a aj doc. Sirotiaková potvrdili, že zo strany MUDr. G. sa jednalo o postup non lege artis. Ak by aj zosnulá bola adekvátne liečená na jednotke intenzívnej starostlivosti, nemožno s istotou konštatovať, že by takýto závažný rozvrat vnútorného prostredia prežila. Žalobkyňa v konaní nepreukázala vznik závažnej nemajetkovej ujmy presahujúcej rámec čistej citovej ujmy tak, aby bol daný dôvod na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v uplatnenej výške a priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nemá oporu v dokazovaní a ani v konštantnej judikatúre a táto je neprimerane vysoká a v rozpore s ustálenou súdnou praxou. Žalovaný navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v spojení

s opravným uznesením súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa. Uviedla, že súd prvej inštancie vykonal rozsiahle (možno až nad rámec veci), dostatočné dokazovanie a z tohto dokazovania vyvodil správny skutkový a právny záver. Napadnutý rozsudok jasne, zrozumiteľne a logicky zdôvodnil. Žalobkyňa uniesla dôkazné bremeno a riadne preukázala, že k smrti nebohej dcéry došlo z dôvodu nesprávne poskytnutej, resp. lepšie povedané neposkytnutej zdravotnej starostlivosti zo strany žalovaného, čím smrťou dcéry ako jediného dieťaťa a jedinej blízkej osoby, s ktorou žila a boli na seba navzájom odkázané a veľmi citovo naviazané, bolo porušené právo žalobkyne na súkromie a nepochybne aj na rodinný život. Žalovaným zavinená smrť dcéry žalobkyne ako jej najbližšej osoby je vzhľadom k vzájomne úzkym a pevným sociálnym, morálnym a citovým väzbám okolnosť, ktorá predstavuje natoľko závažnú nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a napĺňanie osobnosti pozostalého, že je správne právne kvalifikovaná ako ujma znižujúca dôstojnosť, či vážnosť žalobkyne v spoločnosti. Do pozornosti žalobkyňa uviedla rozsudok Krajského súdu Trnava sp. zn.: 10Co/909/2015 z 20. apríla 2016. Závažnosť vzniknutej ujmy je jednoznačne daná, nenapraviteľná a nereparovateľná. Smrťou dcéry žalobkyne došlo k porušeniu práva na súkromný život ako i na rodinný život žalobkyne. Bolo preukázané, že celý centrálny príjem žalovaného bol nesprávne obsadený, zdravotnú starostlivosť poskytoval neatestovaný lekár, urológ s trojročnou praxou, ktorá skutočnosť zásadným spôsobom zvyšuje hrôzu okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že službukonajúci lekár mal pred sebou relatívne ľahkú úlohu a z výsledkov krvi mal jednoznačne rozpoznať, že má pred sebou osobu s ťažkou hyponatrémiou, so závažnou neurologickou symptomatológiou a mal následne konať tak, že pacientku mal neodkladne hospitalizovať na jednotke intenzívnej starostlivosti žalovaného, kde jej mala a mohla byť poskytnutá kvalifikovaná zdravotná starostlivosť, ktorá by jej zachránila život. Ale lekár práve naopak v život ohrozujúcom klinickom stave ju prepustil domov, kde po pár hodinách bez adekvátnej liečby zomrela. Žalobkyňa bola názoru, že súd prvej inštancie, ktorý rozhodoval o výške priznanej nemajetkovej ujmy, zobral do úvahy všetky kritériá, pričom je vždy potrebné vychádzať z konkrétnych, jedinečných okolností každého jednotlivého prípadu. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením potvrdil.

4. K vyjadreniu žalobkyne sa vyjadril žalovaný. Zotrvával na svojich tvrdeniach prezentovaných v rámci celého prvoinštančného konania ako aj podaného odvolania. Uviedol, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že zosnulá dcéra žalobkyne bola od narodenia zdravotne ťažko postihnutou osobou (psychicky aj fyzicky), ktorá sa v zásade pohybovala iba na vozíku a nebola schopná sa sama o seba starať, a teda žalobkyňa ako matka sa starala o svoju postihnutú dcéru a nie naopak. Žalovaný si je vedomý, že strata milovanej dcéry je nepochybne obrovským zásahom do života blízkej osoby, avšak ohradzuje sa voči zámerne nepravdivým, alebo tendenčným vyjadreniam žalobkyne. Navrhoval, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. K vyjadreniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa. Uviedla, že žalovaný sa uchýľuje k nepravdivým tvrdeniam. Nebohá dcéra žalobkyne síce trpela mentálnym poškodením a však nebránil jej ani v pohybe a starostlivosti o žalobkyňu, ktorá je po smrti dcéry ako zdravotne postihnutá osoba, odkázaná na starostlivosť iných ľudí. Dodala, že nie je možné uvedený súdny spor porovnávať s inými, nakoľko každý prípad ochrany osobnosti je odlišný a je potrebné brať do úvahy okolnosti konkrétneho prípadu.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozsudku súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením, proti ktorým zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), preskúmal rozsudok v napadnutých častiach v spojení s opravným uznesením v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolaniu a žalovaného nie je možné priznať úspech, keď rozsudok súdu prvej inštancie v

napadnutých častiach v spojení s opravným uznesením je v celom rozsahu vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 a 2 CSP).

7. Predmetom tohto konania je priznanie nemajetkovej ujmy žalobkyni. Predmetom odvolacieho konania vymedzeného rozsahom a dôvodmi odvolania žalovaného je posúdiť vecnú správnosť rozsudku v napadnutých častiach.

8. Podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne (1). Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (2).

9. Odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobkyňou uplatneného nároku, ktorý vo vyčerpávajúcom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie uplatneného nároku, výsledky dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom i podľa odvolacieho súdu dospel k správnym skutkovým zisteniam, a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, keď vec v napadnutom rozsahu i správne právne posúdil, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 OSP, odvolací súd odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku v napadnutých častiach. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchyliť a preto nemôže dať odvolateľovi za pravdu.

10. Vzhľadom na odvolaciu argumentáciu žalovaného, odvolací súd považuje za podstatné uviesť nasledovné:

11. Ako prvú odvolaciu námietku uviedol žalovaný v bode IV. svojho odvolania nevykonanie navrhnutých dôkazov potrebných na zistenie rozhodujúcich skutočností a to konkrétne výsluch svedka, MUDr. G., všeobecného lekára alebohej dcéry žalobkyne.

12. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie jednoznačne vyplynulo, že dcéra žalobkyne R. N. bola dňa 20. marca 2015 privezená na Centrálny príjem žalovaného. Na Centrálnom prijíme službukonajúci lekár bez atestácie mal k dispozícii rozbor krvi, z ktorých bola zrejme alarmujúco nízka hladina sodíka ako i hladina chloridov a minerálov. Navyše poškodená mala počas prijímu prvýkrát epileptický záchvat. Pacientka mala byť okamžite hospitalizovaná na internom JIS. V prípade včasnej liečby je 50% až 75% úspešnosť prežitia. Poskytnutie adekvátnej zdravotnej starostlivosti zo strany žalovaného bolo predmetom prieskumu Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ktorý skonštatoval porušenie povinnosti žalovaného poskytnúť zdravotnú starostlivosť správne, t.j. skonštatoval postup „non lege artis“. Postup žalovaného ako „non lege artis“ bol jednoznačne konštatovaný aj v oboch znaleckých posudkoch, t.j. v znaleckom posudku forensic.sk Inštitútu forenzných medicínskych expertíz s.r.o. č. 34/2011 (vypracovaný pre účely trestného konania), ako aj v znaleckom posudku MUDr. Jozefa Kanyó č. 1/2020.

13. Vzhľadom na zistený skutkový stav, keď z obsahu znaleckých posudkov MUDr. Kanyó a Forensic s.r.o. je zrejme, že znalci sa oboznámili i so zdravotnou dokumentáciou vedenou všeobecným lekármi a znalci ako i doc. MUDr. J. Sirotiaková, PhD. vo svojom odbornom vyjadrení a na výsluchu svedka zhodne uviedli, že u nebohej nedošlo k predávkovaniu liekom Zinnat, liečba všeobecného lekára bola správna. Jediným odlišným názorom bol znalecký posudok MUDr. Z. Salmášiho, ktorého závery však boli v rozpore s vyššie uvedenými prevažujúcimi dôkazmi. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že výsluch všeobecného lekára MUDr. G. bol nadbytočný, nevhodný. Správne preto súd prvej inštancie nepripustil dôkaz výsluchu MUDr. G. navrhnutý žalovaným. Význam dôkazov a potrebnosť ich vykonania sú otázky, ktorých posúdenie je zásadne v právomoci toho orgánu, ktorý rozhoduje o merite návrhu (napr. I.ÚS 52/03). Súd nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy stranami sporu. Najmä nevykoná dôkazy na preukázanie skutočností, ktoré z hľadiska hmotného práva nie sú významné a dôkazy nadbytočné t.j. ku skutkovým okolnostiam, ktoré už boli preukázané iným spôsobom. Neúplné zistenie skutkového stavu (§ 365 ods. 1 písm. e) CSP) je spôsobilým odvolacím dôvodom len za predpokladu, že príčinou neúplných skutkových zistení je okolnosť, že súd prvej inštancie nevykonal stranou navrhnutý dôkaz, schopný preukázať právne významnú skutočnosť. Iba samotná okolnosť, že súd nevykonal dôkaz navrhnutý žalovaným nie je spôsobilým odvolacím dôvodom.

14. Ako druhý odvolací dôvod žalovaný uvádza, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP). Odvolací súd má z nižšie uvedených dôvodov za to, že ani táto námietka nie je relevantná, dôvodná.

15. Súd prvej inštancie v odôvodnení preskúmaného rozsudku v bodoch 27 - 40 dostatočne podrobne a vyčerpávajúco uviedol základné východiská ochrany osobnostných práv žalobkyne, ktoré boli dotknuté (porušené) v dôsledku postupu žalovaného a ktoré zakladajú nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom jasne definoval predpoklady vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Pre vznik právnej zodpovednosti je potrebné naplnenie predpokladov zodpovednosti, ktorými sú: 1. protiprávne konanie alebo opomenutie, teda porušenie povinnosti zdravotníckeho pracovníka uloženej zákonom alebo iným všeobecne záväzným právnym predpisom, 2. škodlivý následok, zvyčajne ide o spôsobenie ujmy na zdraví, v niektorých prípadoch postačuje len ohrozenie právom chráneného záujmu, 3. príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním alebo opomenutím a škodlivým následkom.

16. Jednou zo základných sporných otázok, ktorá tvorí predmet odvolacieho prieskumu, je otázka príčinnej súvislosti medzi preukázaným porušením povinnosti žalovaného poskytnúť poškodenej adekvátnu zdravotnú starostlivosť a nemajetkovou, citovou ujmu na strane žalobkyne zo smrti poškodenej.

17. Príčinná súvislosť medzi dvoma javmi je taký vzťah, keď prvý jav je príčinou druhého a druhý následkom prvého. Druhý jav v prípade existujúcej príčinnej súvislosti by nemohol nastať bez prvého. O vzťah príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) ide vtedy, ak je medzi protiprávnym konaním škodcu a vznikom škody vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nevznikne. Atribútom príčinnej súvislosti je „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu (por. rozhodnutie NS SR z 28.10.2010, sp.zn. 3 Cdo 130/2010).

18. Príčinou vzniku škody môže byť len tá okolnosť, ktorá škodu spôsobila a bez nej by škodlivý následok nenastal. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti je potrebné skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako príčiny škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť v danom prípade. Pritom nemusí ísť o príčinu jedinú, ale postačuje, ak ide o jednu z príčin, ktorá sa podieľa na nepriaznivom následku, o odškodnenie ktorého ide, a to o príčinu hlavnú, dôležitú, podstatnú a značnú (por. rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 03.02.2015, sp. zn. 25 Cdo 1222/2012). Podľa teórie adekvátnej príčinnej súvislosti je príčinná súvislosť daná vtedy, ak je škoda podľa všeobecnej povahy, obvyklého priebehu vecí a skúseností adekvátnym dôsledkom protiprávneho úkonu alebo škodovej udalosti. Súčasne sa musí preukázať, že škoda by nenastala bez tejto príčiny (conditio sine qua non), (por. nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 312/05, rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo 1729/2013, a rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo 4973/2014).

19. K otázke preukázania príčinnej súvislosti v medicínsko-právnych sporoch sa podrobne vyjadril aj Ústavný súd SR v náleze sp. zn. II. ÚS 716/2016 z 24. októbra 2017, v ktorom okrem iného uviedol (bod 19 až 23 odôvodnenia): „príčinná súvislosť predstavuje základný konštrukčný prvok zodpovednostnej skutkovej podstaty, na ktorom je vybudovaný systém súkromnoprávnej zodpovednosti za škodu, a ktorej preukázanie v súdnom konaní je jedným z predpokladov úspešného uplatňovania zodpovednostných nárokov žalobcu proti žalovanému. Skutočnosť, že dotknutá hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna úprava normatívne nevymedzuje pojem, podstatu, ako aj rozhodujúcu mieru dôkazu o existencii príčinnej súvislosti medzi príčinou a jej následkom, tak hľadanie odpovedí na tieto otázky je primárne úlohou aplikácie práva prejavujúcej sa v rozhodovacej činnosti orgánov verejnej moci. Určenie príčinnej súvislosti tak nielen z tohto hľadiska predstavuje v procese dokazovania pomerne náročnú úlohu, ktorá z pohľadu základnej procesnej konštrukcie, na ktorej je vybudovaný systém sporového konania, zaťažuje žalobcu. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že príčinnú súvislosť medzi skúmanými javmi, z ktorých jeden jav (príčina) vyvoláva ten druhý (následok), možno z procesného hľadiska považovať za preukázanú vtedy, ak je kauzálna väzba medzi nimi jednoznačne preukázaná, pričom iba pravdepodobnosť o jej existencii nestačí. V tejto súvislosti považuje ústavný súd za potrebné

uviesť, že z hľadiska dokazovania v súdnom konaní je určenie miery procesnoprávneho poznania rozhodujúcich skutočností stupňom absolútnej istoty pomerne náročnou úlohou, pretože optikou procesného práva je každý dôkaz o tvrdenej skutočnosti v zásade len dôkazom jej pravdepodobnosti. Z povahy problémov súvisiacich so zmyslovým spoznávaním minulých javov nie je spravidla nikdy možné stopercentne potvrdiť existenciu alebo priebeh určitého skutkového deja, ktorý sa už odohral, a preto určitá miera neistoty bude skoro vždy v priebehu jeho dokazovania prítomná. Z uvedeného potom a *contrario* vyplýva, že absolútna istota nepripúšťajúca žiadne ani teoretické pochybnosti o inom priebehu udalostí nemôže byť v zásade ako miera dôkazu požadovaná, ak takáto požiadavka zároveň stavia stranu zaťažujúcu dôkazným bremenom do objektívne neprekonateľných dôkazných problémov. Uvedené platí o to viac, že kauzalita medzi skúmanými javmi určitého skutkového deja predstavuje taký jeho prvok, ktorý v zásade nie je ani zmyslovo ani bezprostredne a objektívne pozorovateľný, a preto jeho prítomnosť možno spravidla predpokladať iba na základe určitého kvantitatívneho stupňa pravdepodobnosti, a to obvykle na základe predchádzajúcich skúseností založených na ustálenom priebehu rozhodujúcich dejov. V tejto súvislosti je potrebné ďalej uviesť, že problematika spoznávaní minulých javov, najmä príčinnej súvislosti, sa prenáša do procesnej roviny najmä v tom, že základným východiskom pri uvažovaní o rozložení dôkazného bremena medzi strany sporu je pravidlo, podľa ktorého ten, kto tvrdí, ten aj dokazuje (*affirmanti incumbit probatio*), čo v sporovom súdnom konaní, pokiaľ ide o otázku preukázania príčinnej súvislosti, zaťažuje žalobcu. Ako správne A. Winterová uvádza, v skutkovo a právne zložitých sporoch je tento základný sylogizmus spravidla nepostačujúci aj preto, že spravodlivé usporiadanie procesných vzťahov vyžaduje, aby bola zohľadnená skutočnosť, že mnohokrát nie je v možnostiach strany, ktorá určitú skutočnosť tvrdí, tiež svoje tvrdenia dokázať (porovnaj prof. JUDr. Alena Winterová, CSc., a kolektív. *Civilní právo procesní. 6. aktualizované vydání. Praha : Linde, 2011. s. 252*).

20. Jednou z oblastí, kde tieto problémy vystupujú zvlášť do popredia, sú tzv. medicínskoprávne spory, ktoré sú charakteristické svojou skutkovou zložitou prejavujúcou sa predovšetkým súbehom viacerých príčin spôsobilých prívodiť daný následok alebo výrazným časovým obdobím medzi príčinou a následkom, čo významne sťažuje dôkaznú situáciu, prípadne tým, že úroveň aktuálneho stavu poznania v danom čase neumožňuje spoľahlivo objasniť tvrdený kauzálny priebeh, nedokonalosťou postupov pri poskytovaní zdravotníckej starostlivosti alebo samotnou povahou biologických procesov (porovnaj napr. DOLEŽAL, Adam - DOLEŽAL, Tomáš. *Kauzalita v civilním právu se zaměřením na medicínskoprávní spory. Praha : Ústav státu a práva AV ČR, 2016. s. 180*). Charakteristickou črtou týchto vzťahov, ktorá v priebehu súdneho konania mnohokrát zohráva rozhodujúcu úlohu, je aj to, že medzi úrovňou poznania zdravotníckeho zariadenia a pacientom je výrazná informačná asymetria v neprospech pacienta. Práve informačná nerovnomernosť medzi úrovňou poznania zdravotníckeho zariadenia na jednej strane a jeho pacientom na strane druhej a s tým spojená odborná znalosť zdravotníckeho zariadenia a spôsobilosť vnímať udalosti spojené s poskytovaním zdravotníckych služieb lepšie alebo o ich priebehu zistiť viac a tiež jeho spôsobilosť preventívne alebo následne zabezpečiť o tom dôkazné prostriedky sú tými okolnosťami, ktoré ho stavajú do výhodnejšieho procesného postavenia v prípade sporu vo vzťahu k pacientovi, ktorý takéto možnosti spravidla nemá. V prípade, ak má za takejto situácie poškodený pacient, ako slabšia strana v priebehu súdneho konania dokázať príčinnú súvislosť medzi určitými právne relevantnými javmi, má v priebehu dokazovania pred sebou pomerne náročnú úlohu, ktorá hraničí v mnohých prípadoch s jej faktickou realizovateľnosťou. Práve objektívne limity spojené s dokazovaním kauzálnej súvislosti, ako aj slabšie postavenie poškodeného pacienta sú tými skutočnosťami, ktoré v rámci štandardného dôkazného sylogizmu vedú v mnohých prípadoch k nespravodlivým výsledkom, pretože neadekvátna náročnosť unesenia dôkazného bremena o príčinnej súvislosti medzi škodovou udalosťou a vznikom škody zo strany pacienta je v prípade uplatňovania zásady „všetko alebo nič“ aj spravidla príčinou jeho neúspechu v spore. Takéto riešenie sa javí byť nespravodlivé najmä v prípadoch, keď pre pravdivosť skutkových tvrdení žalobcu hovorí vysoká miera ich pravdepodobnosti.

21. Uvedené tézy je potrebné úzko vnímať aj z pohľadu ústredných funkcií zodpovednosti za škodu, ktorou je funkcia preventívna a reparačná. Z pohľadu naplnenia týchto funkcií zodpovednostného práva požiadavka stopercentnej miery dôkazu pre účely unesenia dôkazného bremena poškodenému ukladá, aby pod procesnou sankciou neúspechu v spore tvrdil a preukázal kauzalitu s absolútnou istotou, čo je vzhľadom na už uvedené cieľ, ktorý je nereálny a v zásade objektívne nesplniteľný. Dôsledkom takto chápanej a aplikovanej miery dôkazu o tvrdenej kauzalite je potom situácia, ktorá bráni aj realizácii hmotného práva tým, že na jednej strane žalovanému poskytuje neadekvátnu výhodu v súdnom konaní a

na strane druhej neodôvodnene poškodzuje žalobcu, čo je zároveň v rozpore aj s princípmi procesného práva. V medicínskoprávnych sporoch nie je v mnohých prípadoch z už uvedených dôvodov možné jednoznačne určiť skutočnú príčinu vzniku škodlivého následku, ale túto možno stanoviť len s určitou mierou jej pravdepodobnosti. V týchto prípadoch je nutné vziať do úvahy aj ďalšie prvky, na ktorých je vybudovaný systém zodpovednostného práva, a zohľadniť ich v kontexte objektívnej kauzálnej neistoty a vzájomnom nerovnocennom postavení tak, aby výsledok zodpovedal princípom, na ktorých je zodpovednosť za ujmu/škodu postavená. V tejto situácii ide v zásade o vyvažovanie dvoch proti sebe stojacich záujmov, a to práva poškodeného na jeho odškodnenie a na druhej strane záujem na tom, aby povinnosť na náhradu škody zaťažovala iba toho, kto škodu skutočne spôsobil alebo ju mohol svojím konaním odvrátiť. Neistota vo vzťahu k príčinnej súvislosti musí byť preto spravodlivo rozdelená, pričom, ako uvádza F. Š., požiadavka spravodlivého vyváženia faktickej nerovnosti sporových strán je v zásade naplnená v prípade, ak je v pochybnostiach rozhodnuté v prospech toho, komu vznikla ujma (porovnaj Dr. František Štajgr. Důkazní břemeno v civilním soudním sporu, Praha, 1931. s. 114).

22. Sumarizujúc uvedené možno konštatovať, že požiadavka jednoznačného preukázania príčinnej súvislosti bez možnosti pripustenia určitej rozumnej miery neistoty osobitne v sporoch, ktoré majú svoj pôvod vo vzťahoch lekár (zdravotnícke zariadenie) a pacient (klient), je v štandardnom type dôkazného sylogizmu neprimeraná, pretože narúša spravodlivú rovnováhu medzi dotknutými stranami tým, že nereflektuje objektívne limity súvisiace s následným poznávaním minulých javov, zvlášť príčinnej súvislosti, a proporcionálne nevyvažuje vzájomné asymetrické postavenie týchto subjektov, v ktorom má z už uvedených dôvodov „navrch“ zdravotnícke zariadenie, keďže na žalobcu (poškodeného) ako slabšiu stranu v ich vzájomnom vzťahu kladie neúmerné nároky, čím mu v súdnom konaní fakticky znemožňuje dosiahnutie ich uspokojenia, v dôsledku čoho porušuje aj jeden z aspektov práva na spravodlivé súdne konanie, ktorým je rovnosť jeho strán.

23. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti opakovane konštatuje, že zásada rovnosti účastníkov konania je súčasťou práva na spravodlivé konanie. Pod pojmom rovnosti účastníkov konania je potrebné rozumieť rovnosť ich príležitostí. To znamená, že každej procesnej strane by mala byť daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej situácie, než v ktorej je jej protistrana. Podľa ESLP sa rovnosťou zbraní rozumie požiadavka, aby každá zo strán konania mohla obhajovať svoju vec za podmienok, ktoré ju z pohľadu konania ako celku vzhľadom na protistranu podstatným spôsobom neznevýhodňujú. Cieľom zásady rovnosti zbraní je dosiahnutie spravodlivej rovnováhy medzi stranami sporu. Pod takto definovanú rovnosť strán spadajú nielen realizácia ich oprávnení, ale aj otázky dôkazného bremena. V ústavnoprávnej rovine potom platí, že súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie je aj zásada rovnosti zbraní, čo v civilnom súdnom konaní zahŕňa tiež rovnosť dôkazných bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmú byť neprimerané, pretože v opačnom prípade nemožno konanie ako celok považovať za spravodlivé. Obdobne aj ESLP v rozsudku č. 34976/05 vydanom vo veci Metalco Bt. proti Maďarsku z 1. 2. 2011 dospel k záveru, že uloženie nesplniteľného dôkazného bremena na jednu stranu civilného sporu je porušením zásady rovnosti zbraní. Právo na rovnosť účastníkov konania teda vyžaduje, aby dôkazné bremeno kladené na jedného účastníka konania nebolo neprimerané, čo vychádza zo všeobecnej požiadavky na dosiahnutie spravodlivej rovnováhy medzi stranami sporu. Z uvedeného možno urobiť záver, podľa ktorého ak je miera procesnoprávneho poznania vyžadovaná na preukázanie príčinnej súvislosti medzi právne relevantnými javmi zo strany žalobcu ako slabšej strany sporu zjavne neprimerane vysoká a nezohľadňujúca faktickú nerovnosť strán sporu, tak v dôsledku toho je aj dôkazné bremeno kladené na túto stranu zjavne neprimerané, čo potom vylučuje aj akúkoľvek zmysluplnú úvahu o možnosti jeho „unesenia“, čím dochádza k porušeniu práva na rovnosť strán ako jedného z komponentov práva na spravodlivé súdne konanie.“

24. Odvolací súd aj v súvislosti s vyššie uvedeným nálezom sa nestotožnil s námietkou odvolateľa, že súd prvej inštancie opustil preukazovanie príčinnej súvislosti v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy a že rozhodoval iba na základe všeobecných štatistických údajov a nezohľadnil znalecký posudok MUDr. Salmáša č. 5/2018.

25. Vyhodnotiac všetky relevantné skutkové okolnosti prejednávanej veci sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie, ktorý správne zohľadnil zjednodušene zovšeobecnenú základnú skutočnosť, že žalovaný pri vyšetrení pacientky, dcéry žalobkyne na centrálnom príjme žalovaného dňa 20. marca 2015 pochybil, neposkytnutie adekvátnej zdravotnej

starostlivosti bolo príčinou smrti pacientky, postup vyšetrojúceho lekára bol nesprávny, non lege artis. Poskytnutím správnej zdravotnej starostlivosti, postupom žalovaného lege artis by sa výrazne zvýšili šance na prežitie pacientky. Súd prvej inštancie správne vyvodil záver o príčinnej súvislosti medzi nesprávnym postupom žalovaného a úmrtím pacientky.

26. Námietku nesprávneho právneho posúdenia vyhodnotil odvolací súd tiež ako nedôvodnú. Súd prvej inštancie správne a dôvodne vec posúdil podľa § 11, § 13 a § 420 OZ. Pre vznik zodpovednosti za protiprávne konanie, vrátane príčinnej súvislosti, je rozhodujúce, že včasná a účinná diagnostika a následný ďalší postup v liečbe boli spôsobilé (mohli) zabrániť alebo čo najviac obmedziť riziko vzniku škody na zdraví dcéry žalobkyne, k čomu nedošlo, pretože jej zdravotný stav bol zaťažený nesprávne poskytnutou zdravotnou starostlivosťou žalovaného.

27. Potrebné je zohľadniť aj všeobecnú prevenčnú povinnosť, v zmysle ktorej je každý povinný zachovávať vždy taký stupeň pozornosti, ktorý vzhľadom ku konkrétnej časovej a miestnej situácii možno od neho požadovať a ktorý je spôsobilý zabrániť alebo čo najviac obmedziť riziko vzniku škody na živote (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25 Cdo 618/2001). Preto nesprávnym diagnostickým a terapeutickým postupom (t. j. neposkytnutím zdravotnej starostlivosti žalovaným lege artis) nedošlo k zamedzeniu rizika úmrtia (škody na živote) poškodenej, ktorá zomrela, čím boli naplnené všetky atribúty zodpovednostného vzťahu, vrátane príčinnej súvislosti.

28. Od žalovaného (v rukách ktorého je život pacienta, ktorý má chrániť, resp. ktorý je povinný urobiť všetko, čo je vzhľadom na aktuálny stav medicíny objektívne schopný urobiť) je spravodlivé požadovať, že bude pri liečbe postupovať lege artis, čím si splní aspoň základnú povinnosť predchádzať škodám na živote a zdraví, pretože za jej porušenie nutne musí niesť zodpovednosť, pokiaľ medicínsky následok správneho postupu mohol mať vplyv na vývoj poruchy zdravia (ktorá skutočnosť bola v danom prípade znaleckým dokazovaním preukázaná).

29. Ústava Slovenskej republiky (ústavný zákon č. 460/1992 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) v čl. 40 garantuje každej fyzickej osobe právo na ochranu zdravia, a preto zásah do ústavou chránenej hodnoty sa prirodzene musí spájať s náležitou ústavne garantovanou ochranou tejto hodnoty. Neoprávnený zásah do práva na ochranu zdravia, nekonaním lege artis, predstavuje fatálne zlyhanie, ktoré je v rozpore s poslaním subjektu, ktorého podstatou činnosti je vyliečenie z choroby, záchrana života a zabránenie vzniku zdravotných komplikácií (§ 3 ods. 4 písm. a/, b/, c/, d/ zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Vzhľadom k tomu, že medicínsky následok postupu non lege artis bol, resp. mohol byť rozhodujúci pre nepriaznivý vývoj poruchy zdravia pacienta, nemohla byť vylúčená zodpovednosť žalovaného ako zdravotníckeho zariadenia. Skutočnosť, že následok postupu nemusel byť rozhodujúci pre nepriaznivý vývoj poruchy zdravia, nepredstavuje vylúčenie zodpovednosti za nesprávny medicínsky postup.

30. K záveru o dôvodnosti žalobného návrhu možno dospieť aj aplikáciou zásady, podľa ktorej pre úspešné uplatnenie práva na ochranu osobnosti sa nevyžaduje vyvolanie konkrétnych následkov zásahu proti tomuto chránenému záujmu, ale postačuje, že zásah bol objektívne spôsobilý narušiť alebo aspoň ohroziť práva chránené ust. § 11 OZ. Občiansky zákonník v § 11 <. priznáva každej fyzickej osobe právo na ochranu proti zásahom do jej osobnosti, najmä jej života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, mena a prejavov osobnej povahy. K vzniku občianskoprávných sankcií za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa § 13 <. Občianskeho zákonníka musí byť ako predpoklad zodpovednosti splnená podmienka existencie zásahu objektívne spôsobilého vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu buď v porušení alebo len v ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite.

31. V posudzovanej veci je zrejmé, že dcéra žalobkyne mala zákonný nárok na zabezpečenie zodpovedajúceho liečebného procesu, ktorý by zodpovedal požiadavke na postup odborného zdravotného personálu lege artis. Pokiaľ tento predpoklad v tomto prípade splnený nebol, a tým bola súčasne významne znížená šanca poškodenej na prežitie, išlo i s ohľadom na preukázané percentuálne vyjadrenie tohto zníženia (viď znalecký posudok MUDr. Kanyó č. 1/2020), o zásah do jej osobnostných práv, ktorý ovplyvnil i samotný fatálny výsledok tohto liečenia, ktorý tak zasiahol aj do osobnostných práv žalobkyne.

32. Príčinnú súvislosť medzi porušením povinnosti žalovaného poskytnúť poškodenej zdravotnú starostlivosť lege artis a ujmom na strane žalobkyne zo smrti poškodenej je potrebné vnímať aj z toho hľadiska, že citová ujma na strane žalobkyne vznikla práve z toho dôvodu, že žalovaný nevykonal všetko čo mohol na záchranu života poškodenej, a tak preukázané závažné a niekoľkonásobné porušenie povinnosti žalovaného poskytnúť poškodenej zdravotnú starostlivosť lege artis je v priamej príčinnej súvislosti so vznikom citovej ujmy na strane žalobkyne spojenej so smrťou poškodenej, ktorú by neutrpeľa, keby mala vedomie, že žalovaný poškodenej poskytol objektívne dostupnú riadnu zdravotnú starostlivosť.

33. Je potrebné v danom prípade tak konštatovať preukázanie protiprávneho (neoprávneného) zásahu, ktorý je v rozpore s objektívnym právom, vrátane príčinnej súvislosti, objektívne spôsobilého ohroziť alebo narušiť osobnosť fyzickej osoby.

34. Žalovaný vo svojom odvolaní namieta výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 75.000,- eur, ktorú považuje za neprimerane vysokú. Pri posúdení dôvodnosti tejto námietky odvolací súd poukazuje nižšie na judikatúru vyšších súdnych autorít.

35. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 < OZ je jedným z čiastkových a relatívne samostatných prostriedkov ochrany jednotného práva na ochranu osobností fyzickej osoby. Vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia, ako rýdzo osobné právo na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv, nepostačuje a hoci ide o satisfakciu nemateriálnych osobnostných práv, rovnako ako v prípade bolestného a sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 444 <. Občianskeho zákonníka alebo pri určení hodnoty autorského diela alebo predmetu priemyselného vlastníctva, jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom spôsobuje, že ide o osobné právo majetkovej povahy. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je dať do vzťahu mieru ujmy v hodnotách ľudskej osobnosti s konkrétnym finančným vyjadrením náhrady takej nemajetkovej ujmy (NS ČR z 25. 9. 2003, sp. zn. 30Cdo/1542/2003).

36. V súčasnosti platná právna úprava neustanovuje rozsah (výšku) peňažného zadosťučinenia. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy určuje súd. Výška peňažného zadosťučinenia musí byť primeraná, avšak je predmetom voľnej úvahy súdu. Súd však musí pri aplikácii svojej úvahy prihliadať na dve kritéria, a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy (pričom sa predpokladá, že čím závažnejšia bude táto ujma čo do svojho rozsahu, trvania, dôsledkov, odstrániteľnosti, tým bude vyššia jej náhrada v peniazoch) a okolnosti, pri ktorej došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby.

37. S poukazom na uvedené musia sudy v každom jednotlivom prípade vychádzať z dostatočne zisteného skutkového stavu a opierať sa o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská vzťahujúce sa k zistenej miere zásahu do osobnosti práv postihnutej osoby. Len tak možno docieľiť satisfakčnú funkciu priznania náhrady nemateriálnej ujmy v peniazoch, ktoré sleduje primerané a zodpovedajúce vyváženie a zmiernenie vzniknutej nemajetkovej ujmy osobnosti postihnutej fyzickej osoby. Podľa ust. § 13 ods. 3 <. Občianskeho zákonníka je povinnosťou súdu určiť výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nielen s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy, ale súčasne musí zväžiť okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práv. Toto posledné kritérium je určené všeobecne, aby súdu umožnilo prihliadať na najrôznejšie momenty, za ktorých dochádza k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby a ktoré aj prípadne takýto zásah ovplyvnili, resp. eventuálne aj podnietili. Úvaha súdov o výške odškodnenia musí abstrahovať od stavu vôle a vedomia pôvodcu neoprávneného zásahu do osobnosti poškodenej fyzickej osoby, pretože nemajetková ujma vznikne na dôstojnosti či vážnosti postihnutého vždy objektívne nepriaznivo bez ohľadu na to, či pôvodcom neoprávneného zásahu bola spôsobená nezavinene či zavinene. Okrem iného je potrebné zdôrazniť, že súd je vždy viazaný návrhom žalobcu a nesmie priznať mu vyššiu náhradu, než je suma uvedená v žalobe (sudca nesmie ísť na žalobný návrh - non plus ultra). Požadovaná výška peňažného zadosťučinenia potom tvorí maximálnu čiastku, ktorú súd môže priznať (porovnaj NS SR sp. zn. 5Cdo/4/1999). Závažnosť ujmy sa posudzuje najmä z hľadiska „odčiniteľnosti“ takéhoto zásahu, keď je jednoznačné, že smrťou blízkej osoby dôjde k neodčiniteľnej ujme a deštrukcii rodinných a vôbec interpersonálnych vzťahov, keď takýto zásah je svojou povahou trvalý a neodstrániteľný.

38. Vodiacimi parametrami proporcionálne spravodlivého zadostučinenia je atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, inak napriek poskytnutému odškodneniu by sa poškodení mohli naďalej kvalifikovať ako obeť porušenia Dohovoru o ľudských právach. Na druhej strane pri zachovaní proportionality, výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Rozhodujúcim je preto zvažovanie individuálnych okolností prípadu. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Judikatúra súdov v oblasti ochrany osobnosti sa zhoduje na primárnom význame vyrovnávacieho charakteru náhrady nemajetkovej ujmy, resp. zmiernení nepriaznivého následku neoprávneného zásahu (keďže nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani nedá odškodniť a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčíslieť).

39. Kritériu primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie priamo úmerne zodpovedá aplikácia tzv. „statusu obeť“ podľa čl. 34 Dohovoru o ľudských právach, ktorú objasnil Európsky súd pre ľudské práva v prípade Scordino proti Taliansku v rozhodnutí zo 6. marca 2007 sťažnosť č. 43662/98, ako i v prípade Stanková v. Slovenská republika v rozhodnutí z 9. októbra 2007 č. sťažnosti 7205/02. Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že pokiaľ má náprava kompenzačný charakter, jej výška nemusí byť rovnaká, akú by priznal v porovnateľných prípadoch súd, nesmie však byť zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, pričom pri posudzovaní tejto primeranosti je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine, a tiež to, či priznaná suma nevybočuje z právnej tradície v danej krajine, aj to, ako rýchlo sa jej sťažovateľ domohol (JUDr. Andrea Erdősová, PhD.: Krátke pojednanie o škodách, ujmach a ich náhradách vo svetle judikatúry súdov vnútroštátnych, českých, Súdneho dvora Európskej únie i Európskeho súdu pre ľudské práva). V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2844/14, ktorý konštatoval, že „pri stanovení výšky čiastky relutárnej náhrady je nutné použiť princíp proportionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnávajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch“.

40. Súd prvej inštancie v bode 40. odôvodnenia dostatočne podrobne vyhodnotil všetky vyššie uvedené relevantné kritériá odôvodňujúce výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy 75.000,- eur, a preto odvolací súd odkazuje na túto časť odôvodnenia. Súd prvej inštancie vykonal aj test proportionality a v bode 40. odôvodnenia rozsudku uviedol, s akými skutkovo a právne obdobnými prípadmi porovnával výšku náhrady nemajetkovej ujmy požadovanej žalobkyňou.

41. Podľa názoru odvolacieho súdu závažnosť vzniknutej ujmy u žalobkyne v danom prípade, ako i okolností, za ktorých k porušeniu práv došlo, preto plne opodstatňovali súdom prvej inštancie priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyni podľa napadnutého rozsudku. Tým došlo k naplneniu požiadavky primeranosti a proporcionálnej náhrady strádania žalobkyne (reštitučnej podstaty relutárnej náhrady a jej vyrovnávacieho charakteru). Odvolací súd konštatuje, že priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy v celkovej výške 75.000,- eur predstavuje základné štandardné kompenzovanie zmiernenia ujmy žalobkyne v prípade, kedy navrátenie do pôvodného stavu neprichádza do úvahy. Náhrada nemajetkovej ujmy žalobkyne, v zmysle zásad slušnosti a naplnenia požiadavky morálnej správnosti, ktorá je predovšetkým požiadavkou spravodlivosti, je spôsobilá naplniť reštitučnú podstatu kompenzácie. V dôsledku neoprávneného zásahu žalovaného došlo v danom prípade k násilnému pretrhnutiu rodinných a citových väzieb, vyplývajúcich predovšetkým z intenzity vzťahu žalobkyne so zomrelou. Táto intenzita bola daná už tým, že išlo o postihnuté dieťa osamelej matky, trvalo pripútané k matke, k žalobkyni, išlo o osoby tráviace spolu celé dni. Okrem psychickej bolesti, ktorá v prípade straty veľmi blízkeho človeka je často vnímaná ako neznesiteľná, fyzická, obmedzujúca aktivity pozostalého, je žalobkyňa zasiahnutá stratou osoby, ktorej nezastupiteľným poslaním bolo upevňovanie a pozitívne rozvíjanie citových vzťahov, prijímanie materinskej lásky, a ich absencia sa negatívne prejaví nielen vo sfére osobnostného prežívania, ale významným spôsobom ovplyvní celý budúci život žalobkyne. Strata dcéry predstavuje nenávratnú deštrukciu medziľudských väzieb. Následkom toho je zmena fungujúcej rodiny, na život opustenej, osamelej osoby. Skutočnosť, že nebohá dcéra žalobkyne bola fyzicky i mentálne postihnutá, žiadnym spôsobom nezmiernuje mimoriadnu závažnosť vzniknutej ujmy. Argumenty žalovaného spochybňujúce a relativizujúce uvedeným spôsobom túto stratu, bolo potrebné považovať za právne irelevantné a značne nehumánne.

42. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne prihliadal aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. V danom prípade sa jednalo o pôvodcu zásahu, ktorým je poskytovateľ

zdravotnej starostlivosti, konkrétne nemocnica, teda miesto, kam pacienti prichádzajú s dôverou, že im bude poskytnutá adekvátna lekárska starostlivosť, že zamestnanci - lekári sú dostatočne kvalifikovaní a ich prístup k pacientom je nielen profesionálny, ale i hlboko ľudský a v súlade s lekárskou etikou (por. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2844/14 z 22. decembra 2015). Z výsledku šetrenia Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ako i zo znaleckých posudkov v predmetnej veci vyplýva, že nesprávny postup lekára mal tragický následok a to smrť. Uvedené fatálne zlyhanie je v rozpore s poslaním subjektu, ktorého podstatou činnosti je vyliečenie z choroby, záchrana života a zabránenie vzniku zdravotných komplikácií (§ 3 ods. 2 písm. a/ až c/ zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Namiesto štandardnej zdravotnej starostlivosti, lekárskej pomoci a ochrany osoby pri prijímaní na centrálny príjem žalovaný poskytol presne opačný postup, s nezvratným následkom. Práve preto hrubá nedbanlivosť lekára žalovaného (poskytovateľa zdravotnej starostlivosti), vedúca k smrti pacienta, predstavuje mimoriadne nebezpečenstvo.

43. Odvolací súd s poukazom na uvedené konštatuje, že súd prvého stupňa v dostatočnom rozsahu aj zistil skutočnosti rozhodné pre určenie výšky nemajetkovej ujmy, prihliadal na zákonom stanovené kritériá priznávania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, bez potreby vykonávania ďalšieho dokazovania. Mimoriadna závažnosť vzniknutej ujmy u žalobkyne v danom prípade, ako i mimoriadnosť okolností, za ktorých k porušeniu práv došlo, plne opodstatňovali súdom prvej inštancie priznanú náhradu nemajetkovej ujmy 75.000,- eur. Došlo tak k naplneniu požiadavky primeranosti a proporcionálnej náhrady strádania žalobkyne (reštitučnej podstaty relutárnej náhrady a jej vyrovnávacieho charakteru). Celková výška náhrady nemajetkovej ujmy 75.000 eur nepôsobí likvidačne. S poukazom na charakter žalovanej, ktorá je právnickou osobou, pre ktorú je pojem likvidačná suma podstatne odlišný v porovnaní s fyzickou osobou ako pôvodcom zásahu. Nepriznaním náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 75.000,- eur by súd zjavne rezignoval na dostatočné posúdenie aj preventívno-sankčnej funkcie náhrady nemajetkovej ujmy.

44. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy bolo potrebné tiež vnímať v kontexte ekvivalencie finančného plnenia vo vzťahu k cenovým reláciám v súčasnej dobe, v porovnaní s následkami spôsobenými nenahraditeľnou stratou dcéry žalobkyne (čomu zodpovedá záver Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu, že je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine). Súd prvej inštancie pri priznaní náhrady nemajetkovej ujmy správne prihliadol na cenové relácie v krajine, v oblasti trhu s nehnuteľnosťami, a to príkladom na kúpnu cenu trojizbového bytu v Sládkovičove. Výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch teda zohľadňuje životnú úroveň v SR, je adekvátna cenovým reláciám materiálnych vecí a nie je spôsobilá predstavovať bezdôvodné obohacovanie.

45. Ďalšie odvolacie argumenty žalovaného voči výroku I. odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej už za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadať. I podľa už konštantnej judikatúry súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a podobne). Preto na ostatnú odvolaciu argumentáciu žalobcu odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

46. S poukazom na vyššie uvedené, odvolací súd po vysporiadaní sa s relevantnou odvolacou argumentáciou odvolateľa rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti (výrok I.), ako aj v závislých výrokoch o náhrade trov konania (výroky V. až VI.), nenapadnutých osobitnou odvolacou argumentáciou, s použitím § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

47. Odvolací súd odvolanie žalovaného voči výrokom III. v IV. odmietol (§ 386 CSP). Výrokom III. súd prvej inštancie žalobu žalobkyne v ostatnej časti zamietol. Žalovanému týmto výrokom III. nebola spôsobená žiadna ujma, lebo bolo rozhodnuté v jeho prospech a preto odvolanie žalovaného bolo podané neoprávnenou osobou. Odvolanie žalovaného voči výroku III. odvolací súd odmietol podľa § 386 písm. b) CSP.

48. Výrokom IV. súd návrh žalovaného na prerušenie konania zamietol. Z odôvodnenia odvolania žalovaného nevyplývajú žiadne odvolacie dôvody vo vzťahu k výroku IV. Súd podľa § 373 ods. 1 CSP nevyzýva na doplnenie odvolacích dôvodov. Odvolanie žalovaného voči výroku IV. teda nemá náležitosti podľa § 363, absentujú odvolacie dôvody a preto je ho potrebné podľa § 386 písm. d) odmietnuť.

49. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 v spojení s § 262 ods. 1 a § 396 CSP, a v odvolacom konaní plne úspešnej žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom, celom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne v zmysle § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

50. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).